یادداشت

فضای مجلس همراه با طرح شفافیت بود

روح‌ا... ایزدخواه
نماینده تهران

درباره طرح شفافیت شبهاتی در دوره قبلی و دوره فعلی مجلس شورای اسلامی مطرح شده بود که تردیدهایی را در بین برخی از نمایندگان ایجاد کرد. با این وصف، به نظر من این شبهات خیلی پیچیده نیست و می‌توان برای آنها جواب منطقی یافت. برخی از نمایندگان در مورد شفافیت، این دغدغه را دارند که ممکن است شفافیت آرای نمایندگان باعث فشار از سوی رسانه‌ها و مردم شود. بحث فشار روی نمایندگان البته چندان موجه به نظر نمی‌رسد. بالاخره اگر نمایندگان از تخصص و توان لازم برای دفاع از آرای خود برخوردار باشند، می‌توانند موضوع را برای مردم و رسانه‌ها به صورت دقیق تبیین کنند. به هر صورت ممکن است رای نمایندگان در برخی از مواقع به مذاق برخی از مردم خوش نیاید. این موضوعی نیست که بتواند مانع کار نمایندگان شود. این فشارها همواره روی نمایندگان بوده و این مساله اساسا ربطی به شفافیت یا عدم شفافیت آرای نمایندگان ندارد. حتما شفافیت آرا باعث رشد عقلانیت بین مردم و مسوولان خواهد شد. به هر صورت با توجه به رایی که نمایندگان در جلسه دیروز دادند، می‌توان دریافت که به طور کلی فضای مجلس با این طرح همراه بود اما با توجه به این‌که فقط سه رای برای تصویب کم داشت، درخواست مجددی در قالب بیش از ۵۰ امضا به هیات‌رئیسه تقدیم شد.

خبر

خروج نظامیان آمریکا از عراق مقدمه خروج از منطقه است

دبیر شورای عالی امنیت ملی در دیدار فواد حسین، وزیر خارجه عراق گفت: اجرای هرچه سریعتر مصوبه مجلس عراق برای خروج نظامیان بیگانه از عراق مقدمه خوبی برای خروج آنان از کل منطقه است.

دریابان علی شمخانی افزود: عامل اصلی بی‌ثباتی و بحران در منطقه، حضور شرارت‌بار نیروهای بیگانه به ویژه نیروهای آمریکایی است. وی با اشاره به در هم‌تنیدگی امنیت، ثبات و آرامش در عراق و ایران گفت: افزایش و تثبیت اقتدار و حاکمیت دولت عراق در برقراری نظم و اجرای قانون لازمه عبور از مشکلات سیاسی، اقتصادی و امنیتی در این کشور است.

دبیر شورای عالی امنیت ملی کشورمان با قدردانی از اقدام دستگاه قضایی عراق برای صدور حکم جلب ترامپ و پمپئو تاکید کرد: نباید اجازه دهیم خون شهیدان ابومهدی المهندس و حاج قاسم سلیمانی پایمال شود و باید آمران و مرتکبین این جنایت تروریستی تحت پیگرد حقوقی قرار گرفته و به اشد مجازات برسند.

شمخانی با تاکید بر ضرورت احیای موقعیت سیاسی و تاریخی عراق در جهان اسلام و کشورهای عربی گفت: شکل‌گیری این مهم فرصتی برای ایفای نقش فعال بغداد در مسیر رفع اختلافات و پشتیبانی از ثبات پایدار در کشورهای عربی و اسلامی خواهد بود. / ایسنا

دیوان لاهه اعتراض آمریکا در پرونده شکایت ایران را رد کرد

دیوان بین‌المللی دادگستری به عنوان رکن قضایی اصلی سازمان ملل اعتراض آمریکا در خصوص این‌که این دادگاه صلاحیت رسیدگی به پرونده شکایت ایران از آمریکا را ندارد، رد کرد. به گزارش ایرنا، سعید خطیب‌زاده، سخنگوی وزارت خارجه با اعلام این خبر گفت: دیوان با رد ایرادات مقدماتی آمریکا، خود را صالح به رسیدگی به دعوی اقامه‌شده علیه دولت ایالات متحده دانست و به این ترتیب پرونده وارد رسیدگی ماهوی خواهد شد. دیوان بین‌المللی دادگستری مهرماه ۹۷ با بررسی درخواست قرار موقت ایران، آمریکا را به رفع تحریم‌های اقلام انسان‌دوستانه، دارویی، کشاورزی و هوانوردی ملزم کرد و از طرفین خواست از اقدامی که مناقشه را تشدید کند، خودداری کنند.

روحانی: هیچ فردی به برجام اضافه نخواهد شد

رئیس جمهوری در جلسه هیات دولت گفت: هیچ بندی از برجام عوض نخواهد شد و هیچ فردی هم به برجام اضافه نخواهد شد. حسن روحانی افزود: یک کاری انجام دادیم که محصول تلاش زیادی بود. ۱۰ سال مذاکره و تلاش شد اما نتیجه حاصل نشد. در آغاز دولت یازدهم حدود دو سال تلاش و فعالیت شد، این همه خون جگر خورده شد تا به یک توافق رسیدند. این توافق چیزی نیست که به سادگی به دست آمده باشد. این توافق است، اگر می‌خواهند همه پای تعهد بیایند اگر هم نمی‌خواهند دنبال زندگی خود بروند. وی گفت: ما کار خودمان را انجام می‌دهیم اما احساس ما این است که افکار عمومی جهان، سیاستمداران جهان حتی بسیاری از سیاستمداران در خود آمریکا معتقدند که برجام می‌تواند برای امنیت، صلح، پیوند جامعه و تعامل جامعه جهانی مفید باشد. ما هم با همین مبنا پیش می‌رویم، اما آمریکایی‌ها باید بدانند آنها تا امروز ناقض قطعنامه ۲۲۳۱ هستند، دائم بحث برجام نکنند. / ایرنا

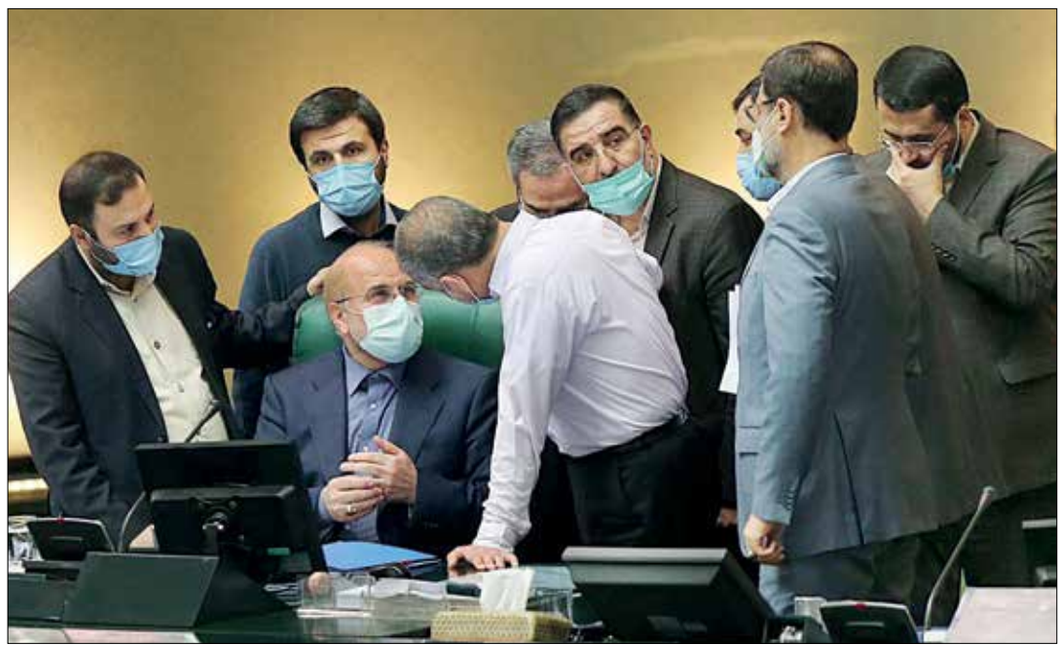

با این‌که رئیس مجلس از رای موافق خود به این طرح خبر داد، باز هم نمایندگان با آن مخالفت کردند

عکس: خانه ملت

چرا نمایندگان مجلس یازدهم با کلیات طرح شفافیت آرا مخالفت کردند؟

قفل شفافیت باز هم باز نشد

گروه سیاسی

کلیات طرح شفافیت آرا دیروز ازسوی نمایندگان مجلس یازدهم رد شد تا مشخص شود مخالفت با شفافیت مربوط به این مجلس و آن مجلس نیست و گرچه ممکن است شدت این مخالفت کم و زیاد شود اما دامنگیر اصولگرایان نیز هست.

چند روز قبل بود که نمایندگان با امضای نامه‌ای خواستار در دستور کار قرار گرفتن این طرح شدند که از ابتدای مجلس یازدهم به‌عنوان یکی از شعارهای انتخاباتی در اولویت نمایندگان بود و بر همین اساس بلافاصله پس از پایان بررسی بودجه در دستور کار قرار گرفت. این طرح با توجه به این‌که مربوط به اصلاح آیین‌نامه داخلی مجلس بود برای تصویب به دوسوم آرا نیاز داشت اما وکلای ملت دیروز پس از بررسی نظرات موافقان و مخالفان این طرح، با ۱۵۳ رای موافق، ۶۳ رای مخالف و ۱۲ رای ممتنع از مجموع ۲۳۴ نماینده حاضر در جلسه با کلیات آن مخالفات کردند.

محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس که اولین امضاکننده طرح شفافیت آرا در خرداد امسال بود پس از پایان رأی‌گیری کلیات این طرح گفت: موافقان و مخالفان کلیات طرح با اصل موضوع شفافیت موافق بودند، لذا کمیسیون آیین‌نامه داخلی مجلس باید تلاش کند تا آیین‌نامه را به نوعی تنظیم و تدوین کند که شفافیت و دغدغه همه نمایندگان دیده شود. وی همچنین در صفحه توییتر خود نوشت: به طرح شفافیت رای موافق دادم ولی متاسفانه این طرح که به دوسوم آرا نیاز داشت با ۱۵۳ رای (۶۵/۲ درصد) موافق و فقط با ۳ رأی کمتر تصویب نشد. امیدوارم با ایجاد اصلاحات مدنظر نمایندگان و افزوده شدن به دامنه شفافیت، طرح مجددا به صحن بیاید و در همین مجلس، قفل تصویب شفافیت آرا شکسته شود.

سابقه طرح شفافیت آرا

طرح شفافیت آرا در دوره قبلی مجلس در دستور کار نمایندگان قرار گرفت و در مجلس دهم سه‌بار تلاش شد تا طرح شفافیت آرای نمایندگان تصویب شود. از سال ۹۶ محمدجواد فتحی، نماینده تهران دنبال شفافیت آرای نمایندگان بود. سال ۹۷ هم مجتبی ذوالنوری، نماینده قم دنبال طرحی مشابه بود که علاوه بر آرای نمایندگان، بخش‌های دیگری مثل حضور و غیاب و سفرهای نمایندگان هم شفاف می‌شد. در کنار این دو طرح، سال ۹۷ حسینعلی حاجی‌دلیگانی هم به‌دنبال شفافیت بود. براساس طرح او در جریان بررسی لوایح و طرح‌ها، رای‌گیری مخفی به رای‌گیری علنی تغییر می‌یافت. البته قرار بود برخی موارد همچنان استثنا باشند و رای‌گیری درباره آنها به‌صورت مخفی اخذ شود. در نهایت طرح فتحی و حاجی‌دلیگانی با یکدیگر ادغام و به صحن مجلس ارائه شد ولی در کمال ناباوری این طرح با وجود حمایت ۲۰۷ نماینده فقط ۵۹ رای آورد. این ماجرا، امتیاز منفی بزرگی در کارنامه نمایندگان مجلس دهم بود و همه را از شفافیت در مجلس دهم مایوس کرد.

همین مساله باعث شد شفافیت به‌تدریج به یکی از اصلی‌ترین وعده‌های انتخاباتی برای مجلس یازدهم تبدیل شد و بسیاری از نامزدهای مجلس می‌دانستند که باید تکلیف خود را با طرح شفافیت روشن کنند و افکار عمومی می‌خواهد بداند نامزدی که دنبال رای هست چه نگاهی به شفافیت دارد. کاندیداهای مجلس در انتخابات در فضای مجازی و رسانه‌ها روی شفافیت مانورهای زیادی دادند و در آغاز مجلس یازدهم همه منتظر بودند که آنها به وعده انتخاباتی خود عمل کنند.

بر همین اساس در همان هفته اول شروع به کار مجلس یازدهم در خرداد، این طرح با امضای ۱۷۰ نماینده که رئیس مجلس هم اولین نفر در فهرست امضاکنندگان بود اعلام وصول شد. از همان ابتدا عده‌ای این نگرانی را مطرح می‌کردند که این طرح ۱۷۰ نفره به سرنوشت حمایت ۲۰۷ نماینده مجلس دهم دچار شود اما با توجه به حمایت علنی خیلی از نمایندگان از این طرح، این نگرانی‌ها چندان پررنگ نبود.

در طرح جدید نمایندگان، پیش‌بینی شده مذاکرات کمیسیون‌های تخصصی مجلس، رای‌گیری‌های صحن و حضور و غیاب نمایندگان به‌صورت شفاف و علنی در اختیار مردم قرار گیرد. هرچند این طرح نسبت به طرح قبلی مجلس در سال ۹۷ رویکرد شفاف‌تری در پیش گرفته بود و اصلاحات بیشتری را به دنبال دارد اما انتقادهایی را در افکار عمومی به‌دنبال داشت تا جایی که برخی در فضای مجازی به‌دنبال «حذف تبصره ماده ۱۲۲» بودند. آنها معتقد بودند مطابق این تبصره، مجلس هر وقت بخواهد می‌تواند رای‌گیری را غیرعلنی کند و این با روح شفافیت ناسازگار است و بعدها می‌تواند سنگ‌بنای عدم شفافیت باشد.

در نهایت این طرح برای بررسی و چکش‌کاری به کمیسیون رفت و پس از هشت ماه در دستور کار جلسه علنی مجلس قرار گرفت و نمایندگان در یک نمایش ناامیدکننده، کلیات این لایحه را رد کردند. نکته جالب این‌که قبل از آغاز نشست علنی دیروز مجلس، طرح شفافیت آرا در نشست غیرعلنی از سوی نمایندگان بررسی شد تا به گفته برخی نمایندگان مجلس این اطمینان حاصل شود که نمایندگان خانه ملت به طرح شفافیت آرا مهر تایید می‌زنند اما نتیجه‌ای که در جلسه علنی حاصل شد خلاف این اظهارات بود.

> طرح شفافیت آرا با توجه به این‌که مربوط به اصلاح آیین‌نامه داخلی مجلس بود برای تصویب به دوسوم آرا نیاز داشت اما وکلای ملت دیروز پس از بررسی نظرات موافقان و مخالفان این طرح، با ۱۵۳ رای موافق، ۶۳ رای مخالف و ۱۲ رای ممتنع از مجموع ۲۳۴ نماینده حاضر در جلسه با کلیات آن مخالفات کردند

اظهارات موافقان و مخالفان طرح

پیش از رای‌گیری درباره طرح شفافیت آرای نمایندگان، تعدادی از وکلای ملت در موافقت و مخالفت با این طرح صحبت کردند. عمده دلیل مخالفان طرح این بود که اگر رای‌گیری علنی باشد نمایندگان ممکن است برای جلب نظر برخی اقشار جامعه، با نگاه‌های پوپولیستی و نه کارشناسی به طرح‌ها و لوایح نگاه کنند. از سوی دیگر برخی مخالفان هم معتقد بودند نمایندگان شهرستان‌ها ممکن است به دلیل رای خود به بعضی طرح‌ها در حوزه انتخابیه خود از سوی دستگاه‌های اجرایی یا گروه‌هایی از مردم تحت فشار قرار گیرند.

اما موافقان تاکید داشتند با وجود این‌که ممکن است نواقصی متوجه طرح شفافیت آرا باشد با این حال مضرات مخفی‌کاری همیشه بیشتر از شفافیت است.

محسن پیرهادی، نماینده تهران در موافقت با این طرح گفت: همه ما در ایام تبلیغات انتخابات مطالبه شفافیت را دنبال می‌کردیم و به نوعی به موکلان خود این قول را داده بودیم که اگر وارد مجلس شویم موضوع شفافیت آرا را حل خواهیم کرد بنابراین امروز همان روز است که باید به آن وفا کرد. وی با بیان این‌که در وهله نخست باید شفافیت را از خودمان شروع کنیم، افزود: پس از آن باید سراغ دیگر مجموعه‌هایی برویم که مردم توقع دارند اما باید گام به گام پیش برویم و در مراحل بعد این موضوع باید برای همه مسؤولان اتفاق بیفتد.

حسینعلی حاجی‌دلیگانی، نماینده شاهین‌شهر هم در دفاع از این طرح با تاکید بر این‌که طرح شفافیت آرای نمایندگان اعتمادسازی مردم را به‌دنبال خواهد داشت، گفت: اگر برخی افراد اعتمادشان نسبت به بعضی از مسؤولان سلب شده، به دلیل عدم شفافیت است.

عبدالحسین روح‌الامینی، نماینده تهران در مخالفت با این طرح گفت: نمی‌توانیم ژست شفافیت به خود بگیریم اما اقدامات کاریکاتوری انجام دهیم بنابراین اصل شفافیت و مراقبت، لازم و ضروری است اما نباید باعث عدم انجام و ایفای نقش نمایندگی شود این در حالی است که در عصر ارتباطات هیچ چیز نمی‌تواند پنهان باشد.

محمد باقری، نماینده بناب در مجلس هم با اعتقاد به این‌که این طرح برای عوام‌فریبی به مجلس آمده‌است، گفت: این طرح حاوی تبصره‌هایی است که عملا آن را از شفافیت خارج می‌کند و به یقین عقلانیت را از مجلس خواهد گرفت. به‌عبارت دیگر با تصویب این طرح منافع ملی را زیر سؤال خواهیم برد و ما دیگر با عقلانیت تصمیم نخواهیم گرفت.

وی افزود: مردم مدافع شفافیت برای همه حاکمیت از جمله دولت، مجلس، قوه قضاییه، خبرگان رهبری، مجمع تشخیص مصلحت نظام، شورای نگهبان، شورای عالی انقلاب فرهنگی، شورای اقتصاد، شورای برنامه‌ریزی استان‌ها و... هستند.

محمدحسین فرهنگی، نماینده تبریز هم در واکنش به برخی انتقادات مبنی بر این‌که علنی بودن آرا ممکن است باعث فشار بر نمایندگان شود، گفت: مخفی بودن آرای نمایندگان آثاری دارد و ممکن است باعث آزاد بودن نمایندگان در رأی‌گیری شود اما آشکار بودن و شفافیت آرا می‌تواند صداقت را به جامعه القا کند.

نماینده تبریز عنوان کرد: در تبصره ماده ۹ طرح آرای شفافیت نمایندگان آمده که «در موادی که به تشخیص هیات رئیسه مجلس جنبه صنفی و منطقه‌ای دارد، آرای نمایندگان اعلام نمی‌شود تا جنبه پوپولیستی آن گرفته شود.

محمد وحیدی، نماینده مردم بجنورد هم در حمایت از طرح شفافیت گفت: پنهان ماندن آرای نمایندگان در تصمیمات تخصصی هیچ‌گاه به نفع کشور نخواهد بود؛ لذا مطالبه علنی بودن روند مجلس را به جز در موارد خاص پیگیری می‌کنیم و مردم بایستی از آرای نمایندگان در خصوص طرح‌ها و لوایح مختلف آگاه باشند.

طرح دوشوری

یکی از دلایل مخالفان هم دو شوری بودن این طرح بود به این معنی که قرار بود در صورت تصویب کلیات بار دیگر به کمیسیون برگردد و جزئیات آن مجددا مورد بررسی قرار گیرد.

الیاس نادران، نماینده تهران در مخالفت با طرح شفافیت آرا با بیان این‌که دو شوری کردن طرح شفافیت آرای نمایندگان هیچ توجیه و معنایی ندارد، گفت: در جلسه غیرعلنی امروز برای جلب آرای همکاران گفته شد طرح شفافیت آرای نمایندگان دو شوری خواهد شد که پخته‌تر شود. سوالم آن است طرحی که ۹ ماه در مجلس مانده و پخته نشده پس چه زمانی قرار است پخته شود؟

نماینده تهران افزود: درست نیست شور اول طرح شفافیت آرای نمایندگان رأی‌گیری شود اما آن را کنار بگذاریم و در اواخر کار مجلس مورد رسیدگی قرار گیرد.

وی تاکید کرد: حرف بنده آن است که اگر صداقت دارید باید بلافاصله و پس از تصویب کلیات طرح شفافیت آرای نمایندگان، وارد بررسی جزئیات آن شویم. این جور رفتارها، نمایش است نه رأی به اصل شفافیت.

تقاضای بررسی مجدد طرح

مکث

احمد امیرآبادی فراهانی، عضو هیات رئیسه مجلس پس از رد کلیات طرح شفافیت آرا گفت: ۵۰ نفر از نمایندگان در نامه‌ای به هیات رئیسه مجلس اجرای مواد ۱۲۱، ۱۲۲ و ۱۳۰ آیین نامه داخلی را در خصوص این طرح خواستار شدند.

به گزارش خبرگزاری صداوسیما، امیرآبادی افزود: در صورت بررسی تقاضای این تعداد از نمایندگان؛ طرح شفافیت آرا مجدد در دستور کار قرار خواهد گرفت و رای‌گیری به صورت قیام و قعود انجام خواهد گرفت.

علی‌اکبر کریمی، نماینده اراک هم در گفت‌وگو با فارس گفت: بر اساس ماده ۱۳۰ قانون آیین‌نامه داخلی مجلس اگر طرحی مورد تصویب مجلس قرار نگیرد، این طرح بدون آن‌که تغییر اساسی کند، تا شش ماه دیگر قابل طرح مجدد در مجلس نیست مگر این‌که با تقاضای کتبی ۵۰ نفر از نمایندگان در صحن مجلس مطرح بشود و با رای‌گیری به تصویب برسد. وی با بیان این‌که طرح شفافیت آرای نمایندگان برای تصویب نیاز به دو سوم آرا داشت که نتوانست این نصاب را کسب کند، گفت: به همین دلیل تقاضایی توسط تعداد زیادی از نمایندگان مجلس برای قرار گرفتن مجدد این طرح در دستور صحن مجلس تدوین شده که به امضای ۵۰ نفر از نمایندگان مجلس رسیده و امضاهای آن در حال افزایش است.

کریمی ابراز امیدواری کرد با تقدیم این تقاضای کتبی که به نصاب ۵۰ امضا رسیده، در اولین فرصت این طرح مجددا در دستور کار مجلس قرار گرفته و به راگیری مجدد گذاشته شود.

حالا باید منتظر ماند و دید مجلس جدید بالاخره از سد شفافیت عبور خواهد کرد و به یکی از اصلی‌ترین وعده‌های انتخاباتی خود عمل می‌کند یا این‌که مجلس یازدهم هم مسیر مجلس قبل را در زمینه شفافیت آرا دنبال خواهد کرد؟

کوتاه نخواهیم آمد

علیرضا سلیمی / عضو هیات‌رئیسه مجلس

به اعتقاد بنده فضای مجلس نسبت به طرح شفافیت آرا مثبت است و به نظر می‌رسد که نتیجه آرای دیروز مربوط به یك شوری یا دو شوری بودن این طرح بود. در هر صورت با درخواست جمع زیادی از نمایندگان به‌زودی رای‌گیری مجددی به صورت علنی درخصوص این طرح انجام خواهد شد. چراکه باید مجلس و آرای نمایندگان به سمت شفافیت حرکت کند و در این‌باره کوتاه نخواهیم آمد.

جلسات متعدد و بسیار مهم و جدی درخصوص جزئیات طرح شفافیت آرای نمایندگان داشته‌ایم، در این زمینه نظر مرکز پژوهش‌ها و سایر نهادهای مرتبط را نیز گرفته‌ایم و امیدواریم بتوانیم در مرحله بعد، اقدام مثبتی درخصوص این طرح انجام دهیم.

دیروز زمان خوبی برای رای‌گیری نبود

احمد نادری / نماینده تهران

بنده می‌خواهم از سوی اعضای فراکسیون جوانان گام دوم سخن بگویم؛ در این فراکسیون معتقد به شفافیت بوده و تبلیغ‌کننده این طرح بوده و به آن نیز رای مثبت داده‌ایم.

در عین حال معتقدیم که دیروز زمان مناسبی برای عنوان کردن این طرح نبود، زیرا با توجه به شوك وارد شده به مجلس در نتیجه رای روز سه‌شنبه به بودجه، بهتر بود که طرح شفافیت آرای نمایندگان، زمان دیگری مورد بحث قرار می‌گرفت.

دیروز در مجلس سخنان موافقان و مخالفان طرح شفافیت آرا متاثر از بحث‌های روز سه‌شنبه درباره بودجه بود، به این معنی که مخالفان و موافقان دیروز همه موارد را به مطالب عنوان شده در جلسه بودجه ارجاع می‌دادند، گویی دعوای بودجه به جلسه دیروز انتقال داده شده بود و به این ترتیب بر رای نمایندگان نیز تاثیر گذاشت.

در هر حال به اتفاق همکاران، درخواستی را طراحی کرده و به هیات‌رئیسه ارائه دادیم تا دوباره طرح شفافیت آرای نمایندگان در دستور کار قرار گیرد.

کسی مخالفتی با اصل شفافیت ندارد

روح‌ا... نجابت / نماینده شیراز

کلیات طرح شفافیت برای تصویب در جلسه علنی دیروز مجلس، فقط سه رای کم داشت. طی این مدت شاهد بودیم که اکثر نمایندگان پای کار آمدند و خواهان تصویب آن بودند اما با توجه به آن‌که در آیین‌نامه مجلس شورای اسلامی پیش‌بینی شده که برای تغییر در مفاد قانون آیین‌نامه داخلی مجلس نیاز به دوسوم آراء است، طرح مذکور نتوانست حدنصاب لازم را کسب کند. در هر حال بلافاصله بعد از جلسه دیروز صحن، جمعی از موافقان و مخالفان طرح در کمیسیون آیین‌نامه به بحث و مذاکره پیرامون آن پرداختند. مخالفان جدی طرح هم البته مخالفتی با بحث شفافیت ندارند، بلکه اعتقاد داشتند که این طرح باید دقیق‌تر باشد و ابعاد جامع‌تری را دربر گیرد. البته برخی مخالفان معتقد بودند که این مدل شفافیت ممکن است باعث حساسیت‌های منطقه‌ای و صنفی شود و پیشنهادشان این بود که در طرح مجدد، موارد به گونه‌ای تنظیم شود تا دغدغه‌های مرتبط با موضوعات حساسیت‌برانگیز منطقه‌ای و صنفی مرتفع شود.